

VÅLERENGA HISTORIELAG

Et organ for
Vålerenga Historielag

Mer gammelt enn nytt

Juni 2003

Årgang 6 nr. 2

"Fra Sotahjørnet til Bohemen"

I anledning bokutgivelsen og

ønsker Vålerengens Idrettsforening og Vålerenga Historielag

velkommen til en markering av bokslippet på selveste 90-års dagen til VIF

29. juli 2003, kl. 16.00-20.00

i konfirmantsalen på Vålerenga prestegård, Hjaltslandsgata 1

I anledning jubileet vil en ny utstilling med historisk tilbakeblikk på Vålerengas 90-årige idrettshistorie kunne beskes i konfirmantsalen.

Jubileumsutstillingen vil bli stående i perioden 29.7 – 03.08, med følgende åpningstider:

Tirsdag 29.juli kl. 16.00 – 20.00, onsdag 30. juli, torsdag 31. juli og fredag 1. august kl. 17.00 – 20.00 samt lørdag 2. og søndag 3. august 12.00-16.00.

Det vil bli anledning til å møte noen nye og gamle VIF legender på tirsdag, lørdag og søndag.

Salg av den nye boka samt kaffe og vafler
Historisk tippekupong med mulighet for å teste idrettskunnskapene

Et samarbeide mellom:

VÅLERENGA HISTORIELAG

Leder'n har ordet!

Idrettsåret på Vålerenga

Mandag 2. juni samlet historielaget rundt 120 medlemmer og andre interesserte til bydelsvandring igjen. Aldersforskjellen blant deltakerne var på hele 96 år, så den var det heller ikke noe å si på.

Vi var heldigere med været enn i fjor, og stemningen var god. På grunn av idrettens jubileer i år, syntes vi det var naturlig å besøke de stedene som har betydd noe for idretten på Vålerenga. Tre av gutta som deltar i bokprosjektet "Fra Sotahjørnet til Bohemen" stilte velvillige opp ved foreberedelsene og på selve vandringa. To av dem fikk også god bruk for sine detaljkunnskaper om dette temaet da de snakket til folket undervegs.

Denne gangen fikk våre flittige damer ved vaffelpressa også delta på selve vandringa. Vi valgte å avrunde turen på et av Vålerengas nye serveringssteder, Smia Galleri i Opplandsgata. Vertskapet der, Merete og Petter, tok vel imot oss i trivelige omgivelser. Det virket som om dette var vellykket, for det summet bra ved bordene både inn og ute.

Sommeren er ikke over med dette for historielaget. Etter planen skal den nye idrettsboka være klar til VIF's bursdag 29. juli. I forbindelse med jubileet er det planlagt ei historisk utstilling av bilder og gjenstander fra idretten på Vålerenga. Bokslippet skal feires på den tirsdagen, og utstillinga blir stående resten av den uka i konfirmantsalen på prestegården. Selv om det da fortsatt er fellesferie håper vi likevel at både idrettsstjerner og medlemmer stiller opp. Her skal Vålerengas idrettshistorie bli dokumentert på en skikkelig måte både i utstillinga og i den nye boka.

Det er en imponerende innsatsvilje gutta i bokgruppa viser i dette bokprosjektet. Det viste seg etter hvert som det redaksjonelle arbeidet skred fram, at

gruppa måtte legge ned en større innsats i dette enn planlagt. Nye overraskelser dukket også opp når den siste korrekturen skulle leses. Takket være en fenomenal innsats fra disse gutta, ser det i skrivende stund ut til at boka blir ferdig til slutten av juli. Egenlig blir det 2 bøker. Forlaget gikk med på at alt statistikk materialet blir samlet i et eget hefte på over 200 sider. Dette kan kjøpes separat for de som har spesiell ønske om å studere dette. Selve boka blir ei praktbok på vel 200 sider som er spekket med idrettshistorie i tekst og bilder.

Styret takker igjen for god oppslutning på arrangementene så langt dette året. Og i år er det altså ikke noen sommerferie i laget, så vi håper å se dere på prestegården i løpet av VIF's jubileumsuke. Vi ønsker dere alle en god sommer enten vi sees der eller ei.

Even Haugseth

— Dette morsomme bildet har vi fått låne av Liv Skramstad i Ålesund. Bildet er tatt i Vålerenga-parken ca 1950, da hun leker Tarzan!

Litt av en politimann

Historielaget har fått et hyggelig brev fra Åsmund Lie. Han er sønnen til "pol'ti Lie" som tjenestegjorde ved Vålerenga politistasjon i mange år og var med helt til nedleggelsen i 1955. Åsmunds søster, Rakel, kom over noen spennende papirer etter broren deres. Han het Leif og døde for flere år sida.

Da "pol'ti Lie" fylte 70 eller 75 år, fikk han et hyggelig kort fra tidligere naboer i Totengata, bl.a. Bergliot og Erling Larsen i nr. 10, sønnen deres Willy med kone Ruth fra nr. 9, samt Ruths mor Gudrun og bror Gunnar hilser han på dagen. De førstnevnte var ildsjeler i bl.a. virksomheten til VAIL (Vålerenga arbeideridrettslag).

Åsmund skriver: "Jeg synes kortet sier litt om kontakten mellom befolkningen og lokalpolitiet, og kanskje spesielt om Totengata som var den mest spesielle gata på Vålerenga den gangen". Dette er vi helt enige med Åsmund i, og vi bringer et flott notat fra broren hans ved en senere anledning. Takk til Åsmund og Rakel for at dere ikke kastet dette og istedenfor tenkte på historielaget.

Tekst på kortet:

Vi ønsker deg til lykke med dagen!

Bergliot – Erling, Gudrun – Gunnar, Ruth – Willy

Politi Lie

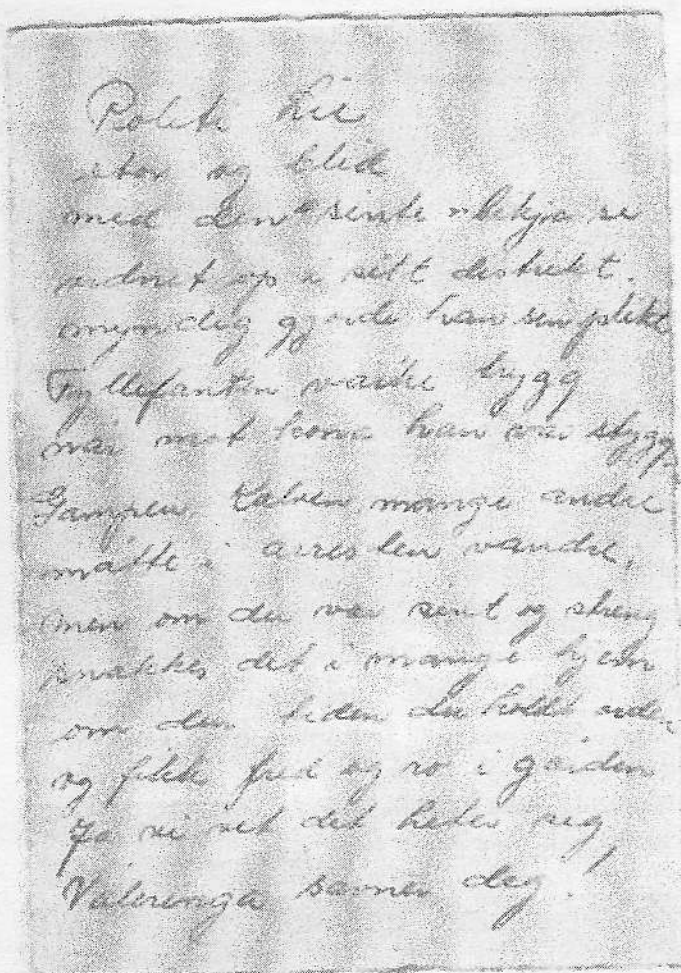
stor og blid.

med den "sinte" bikja si
ordnet op i sitt distrikt
myndig gjorde han sin plikt.

Fyllefanten var'ke trygg
når mot kona han var stygg.
Gampen, Kalven, mange andre
måtte i arresten vandre;

Men om du var sint og streng
snakkes det i mange hjem
om den tiden du holdt orden
og fikk fred og ro i gården.

Ja vi vet det heter seg
Vålerenga savner deg!

Politi Lie
stor og blid
med den "sinte" bikja si
ordnet op i sitt distrikt.
myndig gjorde han sin plikt.
Fyllefanten var'ke trygg
når mot kona han var stygg.
Gampen, Kalven, mange andre
måtte i arresten vandre,
Men om du var sint og streng
snakkes det i mange hjem
om den tiden du holdt orden
og fikk fred og ro i gården.
Ja vi vet det heter seg
Vålerenga savner deg!

"Elvelangs i fakkellys 2003"

For fjerde år på rad arrangeres en kveldsvandring langs Akerselva med levende lys, visuelle effekter og ca. femti kulturinnslag.

Dette er et samarbeids-prosjekt mellom flere bydel-er – og bydel Gamle Oslo har ansvar for streknin-gen fra Nybrua til Vaterland. Temaet i år er Akers-elvas historie, som vil bli belyst med kulturelle inn-slag.

Vi anbefaler interesserte å delta i vandringen enten fra startstedet i Maridalen eller f. eks. fra Nybrua hvor vår egen bydel deltar med diverse innslag.

Med røtter på Vålerenga

- Even Haugseth

Onsdag 1. september 1954 var 20 vålerengjenter samlet til fest. 25 år tidligere gikk de ut av 7. klasse på Vålerenga skole. Denne jenteklassen var da samlet igjen med "Frøken" eller Hanna Nielsen som hun het. Jentene hadde et nært forhold til henne, for Arbeiderbladet skrev noen dager etter: "Vålereng-jenter har besøkt "frøken" hver måned i 25 år.

25 år siden er det de sluttet på Vålerenga skole, disse 20 damene, som onsdag var samlet til fest.

Det var tydeligvis vært noen iherdige elever, en gang hver måned besøker de nemlig sin lærerinne, fru Hanna Nielsen. Elevene heter: Randi Kristine Jensen, Randi Asbjørnsen, Hjördis Wiifladt, Ingeborg Andersen, Lillan Martinsen, Inger Thorp, Synnøve Tressum, Randi Sørensen, Mary Madsen, Borghild Døving, Edel Skoglund, Mary Denneche, Lillan Hannestad, Gerd Halvorsen, Astri Nielsen, Ruth Beck, Aase Persen, Solveig Gehrken og Randi Rodequist." (se bildet under)

Vi fikk låne avisutklippet og bildene fra en av de 20 jentene, Astri Nielsen (87). Hun kontaktet oss i vinter, og som ekte vålerengjente hadde hun lest boka vår. Hun ville gjerne snakke med oss og etterlyste noe om den bedriften hun hadde jobbet for fra 1933 til 1985 på Vålerenga, nemlig Møller & Larsen. Dette var en betydelig bedrift som i 1970 hadde

rundt 110 ansatte. Vi fra historielaget inviterte oss selv hjem til Astri for å høre mer om hennes barndom og tidligere arbeidsplass på Vålerenga. Ved påsketider tok Anne Teppen og jeg turen til Lilleaker.

Vi fikk en varm mottakelse, og det var litt av hvert hun hadde å fortelle og vise fram for oss. Her var det gamle avisutklipp og bilder pent montert på pappkartong av bedriften som holdt til både i Danmarks gate og i Hedmarksgata.

Selvfølgelig måtte det gamle fotoalbumet etter mor fram med barndomsbilder fra den gang hun bodde i Hebe-gården i St. Halvards gate. På et skap i stua hadde hun noen flotte, svarte urner. Hun kunne fortelle at de var laget på Vålerenga hos Møller & Larsen i en avdeling som het lavinitt. Materialet som ble brukt var et pulver som smeltet ved høy temperatur. Det ble laget både pene urner til pynt og også gravurner av dette.

Gave fikk vi med oss også. Det var håndarbeidsposen hennes fra skolen og jubileumsboka fra Vålerenga skole i 1945 samt heftene fra kirkejubileene i 1952 og 1977. Disse var pent innbundet og med stive permer.

Vi var også så heldige å få låne en del materiell av Astri. I neste års kalender er det satt av plass til et av bildene og en fyldig tekst om Møller & Larsen.

Et bilde var fra et bryllup som ble holdt i Vålerenga kirke. Det var en av skolevenninnene, Inger Haug, som giftet seg der. Hun ville at alle venninnene fra klassen skulle være brudepiker. Ikke alle hadde mulighet til det, men hele 11 stilte opp. Ikke noe å si på samholdet der.

Historielaget vil få takke Astri Nielsen for at hun tok kontakt med oss, og for at vi fikk vite mer om hennes barndom og arbeidsplass på Vålerenga. Dette er nok et bevis for at folk fra Vålerenga har dype røtter til bydelen sin selv om de har flyttet et annet sted.

Med røtter på Vålerenga

Da Inger Haug giftet seg i Vålerengen Kirke, ville hun at alle venninnene fra klassen skulle være brudepiker. Ikke alle hadde mulighet til det, men hele 11 stilte opp!

Rettelse til boken "Vålerenga – bydel med sjel"

I ei bok på over 200 sider om så mange temaer som i "Vålerenga – Bydel med sjel", er det nesten umulig å få til alt riktig. Vi har fått inn en korreksjon av avsnittet om Christiansens Bageri side 65 fra Leif Kåre Christiansen. Vi takker så mye for at han sendte oss dette. Denne kan klippes ut og legges eller klistres i boka.

Christiansens Bageri

Strømsveien 5 var adressen til det opprinnelige bakeriet, med utsalg. Det kom også et større bakeri i Opplandsgata 19.

Vi har lite historie fra den første tiden, bortsett fra at det var Nils Christiansen, født i 1882 og hans kone Sigrid som startet bedriften. De døde tidlig av spanskesyken med en dags mellomrom i 1918 og etterlot seg fire barn. Det var Nils Christiansens mor, Marte Marie som tok seg av barna, og drev bakeriet videre til den eldste gutten, Einar, var gammel

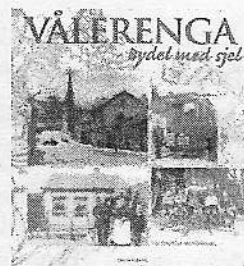
nok til å overta. Senere kom også hans to yngre brødre Nils Kåre og Lars med i bakeriet. Alle brødrene drev med bryting, og Einar var norgesmester to ganger.

Einar hadde to sønner, Nils Einar og Trond, som drev bakeriet til det ble nedlagt. Virksomheten var stor med mange ansatte og hadde leveranse til mange butikker.

Bildetekst nederst på side 65:

Bakerbrødrene Nils Kåre og Lars Christiansen.

Foto utlånt av Leif Kåre Christiansen

Filmkveld, 28 april 2003

Mandag 28. april var medlemmene invitert til en filmkveld med "historisk sus" – og godt over 50 personer møtte fram. Nå er ikke Bydelshusets lokaler særlig egnet for filmframvisning, men ved hjelp av en oppfinnsom plassering av bord og stoler – og ikke minst med godt humør – fikk alle plass.

Even Haugseth ønsket de frammøtte velkommen til en hyggelig kveld, selv om det ikke var Jarlen kino stil over lokalet.

Den første filmbiten som ble vist var et opptak av trafikksituasjonen på Vålerenga på 80-tallet. Filmen var tatt opp Jan Erik Friis, som selv var aktiv i arbeidet med å forbedre støyforholdene for beboerne. Det var ingen kommentarer til filmen, men handlingen framgikk med all tydelighet av bildene.

Så fikk vi se fra skiskolen på Etterstad vinteren 1951, hvor ungene riktig boltret seg i snøen. Her var det nok flere av tilskuerne som gjenkjente seg selv og andre.

Etter en velkommen kaffepause med nystekte vafler, fortsatte programmet med gamle førkrigsopptak fra fotballkamper i 1936 og 1947. Det var Vålerengen Idrettsforening (VIF) i aksjon, og vi var så heldige å ha Arild Andresen til stede i salen. Han var målmann i VIF på den tida og hadde en del kommentarer til film-innslagene, samtidig som han meget livlig fortalte om egne opplevelser som aktiv i fotballaget.

Både Jarle Teigøy og Bjørn Arild Gjerdalen ga gode og informative opplysninger i forbindelse med filmframvisningen.

Nok en gang kan vi konstatere at deltakelsen er stor på medlemsmøtene, noe vi alle setter pris på. Neste møtedag blir mandag 2. juni, da er det bydelsvandring. Møtested oppgis senere.

Björg Staal
ref.

Bydelsvandring 2. juni 2003

Bydelsvandring i idrettens tegn

Mandag 2. juni 2003 bød på sol og varme og strålende forhold for årets bydelsvandring på Vålerenga.

Nok en gang kunne historielaget notere et stort frammøte av interesserte deltakere – om lag 110-120 personer deltok i vandringen. Temaet denne kvelden var idrettens oppstart og utvikling på Vålerenga, og siden det skal feires to jubileer i år, var det naturlig å ha dette som hovedemne denne kvelden.

Historielagets leder Even Haugseth ønsket den store forsamlingen velkommen og startet med å fortelle litt om hva idretten har betydd for bydelen. Ikke minst har den gjort navnet Vålerenga kjent over hele landet og vel så det. Den organiserte lagfotballen feirer 100 år og VIF er 90 år i 2003 og vi skal ta turen til steder som er betydningsfulle i Vålerengas idrettshistorie.

Gymnastikklærer Johan Skau, eller kaptein Skau som han ble kalt, ble en sentral person i arbeidet med å fremme idretten på Vålerenga. Hans motto var å bekjempe skolens verste fiende – gatelivet - ved hjelp av

Bydelsvandring forts....

lek, idrett og friluftsliv for elevene. Han ble seinere hedret som VIF's første æresmedlem. Ynglingeforeningen (speider'n) hadde tilhold i Ingeborgs gate 8 (kveldens møteplass). Etter 5 års "prøvespill" med rødt og blått lag, ble footballpartiet "Spark" stiftet i 1903 av Hans Møller Gasmann.

Den 29. juli 1913 ble Idrætsforeningen "Spring" stiftet i Kassesnekkeriet i Vålerenggata 29. Kassesnekkeriet, som lå i bakgården til "Irmagården" er for lengst revet og det er anlagt en barnehage på stedet. Her fortalte Jarle Teigøy historien bak VIFs opprinnelse og navnga en rekke andre småklubber som etter hvert meldte seg inn i VIF.

På Lille Etterstad hvor Etterstad kolonihage ligger i dag, ble de første fotballkampene på Vålerenga spilt. Knut Roar Westby kunne fortelle at i 1906 ble lagene steinet av banen og måtte deretter spille på Hovedøya. Områdene på Etterstadsletta ble etter hvert mye brukt til fotball. På Etterstad var det også travbane før Bjerke ble tatt i bruk i 1928.

andringen gikk videre til Sotahjørnet, hvor VIF-tilhengerne hadde sin faste møteplass. Her ble det diskutert og kommentert. I tidligere tider var Sotahjørnet stoppested for de som kom Strømsveien til byen. Her var det hvileplass for både hester og folk.

Neste stopp var i Hedmarksgata med utsikt over Jordal idrettsplass og Jordal amfi. Jordal teglverk ble anlagt ved Hovindbekken i 1847 og nedlagt rundt 1. verdenskrig. I de harde trettiåra ble det igangsatt nødsarbeid, leire ble gravd ut og Hovindbekken lagt i rør for å plass til Jordal idrettsplass.

Jordal ble kun brukt av arbeideridrettslag som Jordal IF før krigen. Etter krigen ble det vanlig å spille mot borgelige lag som VIF. I forbindelse med OL i Oslo i 1952 ble Jordal amfi anlagt.

Som en avslutning hadde en valgt å besøke et nyåpnet spisested i Opplandsgata 19 – SMIA Galleri. To kunstnere har bygd om Christiansens gamle bakeri til en trivelig restaurant. Her var det mulig å få servert forskjellige drikkevarer og noe å spise. Stedet ble raskt fylt opp av fornøyde "vandrere."

Historielaget takker deltakerne for interessen og ønsker alle GOD SOMMER!

Björg Staal, ref.

Internasjonal torgdag på Grønlands Torg 2003

"Internasjonal torgdag på Grønlands Torg 2003"

Lørdag 23. august.

Torgdagen varer fra kl.10.00 til kl.18.00, og sceneprogrammet starter kl.11.30.

Her blir det varierte innslag fra forskjellige kulturer. Salg av mat og andre varer fra alle verdenshjørner og underholdning fra to scener, samt at det blir konkurranser og stuntunderholdning med mer.

Årgang 6 nr. 2

Et organ for
Vålerenga Historielag

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo
E-mail: vaalerenga.histlag@c2i.net

Møtekalenderen

Boklansering med fotoutstilling
Prestegården 29. juli til 3. august

Medlemsmøte
22. september 2003 i Bydelshuset.

Tradisjonell Fotoutstilling
Prestegården 11. og 12. oktober 2003

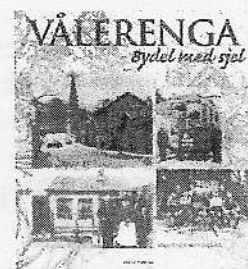
Medlemsmøte
27. november 2003 ukjent sted.

Styret og arbeidsgrupper i Vålerenga Historielag

Leder: Even Haugseth
Nestleder: Bjørn Arild Gjerdalen
Kasserer: Bjørn Granlund
Sekretær: Bjørg Staal
Styremedlem: Laila N. Christiansen
Varamedlem: Arne Mustad Sørensen
Varamedlem: Unni Granlund

Boka "Vålerenga – bydel med sjel" og Historielagets flotte kalender for 2003 er selvsagt fremdeles å få kjøpt. Direkte hos Vålerenga Historielag, eller hos Kafe Eno, Vålerenga Blomster, "Såpa" og i bokhandelen på Fyrstikktorget!

Boka koster kr 399,- og kalenderen 2003 kr 60,-

Arbeidsgrupper i historielaget:

Utgivelse av bildekalender:

Kontakt: Even Haugseth tlf. 22 57 01 66

Fotogruppe – fotografering, innsamling og avfotografering av bilder:

Kontakt: Bjørn Granlund tlf. 22 68 34 05

Idrettsgruppe – prosjekt om bydelens idrettsmiljø

Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen tlf 90 91 92 50

Intervjgruppe – intervju interessante mennesker

Kontakt: Bjørg Staal tlf. 22 61 40 33

Medlemsavisa vår

Kontakt: Laila N. Christiansen tlf. 22 67 46 75

Vålerenga Historielag på internett:

epost: vaalerenga.histlag@c2i.net

hjemmeside: <http://home.c2i.net/vaalhist>